

Zpravodaj

Velká nad Veličkou

2018/3

akce Namaluj ornament, výzdoba autobusové zastávky

Slovo starosty

Vážení občané,
před minulými komunálními volbami jsem se Vám snažil ve třech po sobě následujících zpravodajích (1/2014, 2/2014 a 3/2014) pravdivě popsat, jak jsem se ke starostování v roce 1990 dostal a co jsme za těch šest volebních období dokázali. Výsledek komunálních voleb v roce 2014 ukázal, že takové informace byly pro většinu voličů v naší obci absolutně zbytečné. Nejdůležitější přece bylo, aby ten Pšurný jako starosta už konečně skončil. To se málem podařilo. Z rozložení hlasů před tajnou volbou starosty na ustavujícím zasedání zastupitelstva v listopadu 2014 vyplývalo, že pro mě bude hlasovat sedm zastupitelů a pro Radka Spaziera, který v komunálních volbách obdržel nejvíce hlasů, osm zastupitelů. Nakonec jsem obdržel devět hlasů proti Spazierovým šesti. Aby se to náhodou neopakovalo, rozhodl jsem se, že už v těchto komunálních volbách raději nebudu kandidovat, abych náhodou nebyl proti vůli většiny voličů zase zvolen.

Musím sdělit, přestože toto poslední volební období bylo pro mě nejhorší ze všech, že se nám podařilo za jeho čtyři roky rozumně proinvestovat přes 100 mil. Kč bez jakéhokoliv dluhu pro obecní rozpočet. Prioritou byla rekonstrukce kulturního domu. Osobně za ještě důležitější považuji zabezpečení přivedení vody do naší obce vodovodním přivaděčem ze Vnorov, ke kterému došlo počátkem letošního roku. Podařilo se to po mnoha letech velkého úsilí. Další stavební investice už nebyly tak rozsáhlé a náročné, ale byla jich celá řada (rekonstrukce komunikace III/49912, zateplení DPS, rekonstrukce ulice Školní, rekonstrukce střech bývalého obecního úřadu a hasičské zbrojnice, bezdrátový rozhlas, nové schodiště ke kostelu, ještě nedokončené zateplení budovy šaten TJ Kordárna apod.). Celá řada dalších investičních akcí se připravuje a je v různém stupni rozpracovanosti.

Nahlédněte, vážení voliči, do volebních programů volebních stran z roku 2014. Podívejte se, co Vám která slibovala a podle

skutečnosti si srovnajte, co prosadila. Při vší skromnosti je možné konstatovat, že byl téměř naplněn pouze volební program volební strany ODS, který byl konkrétní ale zároveň velmi náročný, nejnáročnější ze všech.

Původně jsem chtěl trochu podrobněji rozebrat, proč bylo toto volební období pro mě nejhorší a proč už jsem starostováním tak znechucen. Ale asi to nemá cenu, protože kdo chce, ten to vidí a ví a kdo nevidí a neví, toho nemám v úmyslu přesvědčovat.

Na podrobnější rozloučení a děkování bude doufám ještě dost prostoru příště.

Tady si dovolím poděkovat hlavně místostarostce Jarmile Štefánkové za velmi dobrou spolupráci a podporu v každé situaci po celé volební období, radní Iloně Janoškové, která se ukázala jako

velmi odpovědná a iniciativní předsedkyně kulturní komise, díky níž (a jejímu manželovi) jsou zpracovávány velmi kvalitní turistické informace o celém Hornácku a vychází tento zpravodaj. Rovněž zabezpečila celou řadu propagačních a turistických materiálů a spolupřádala některé kulturní akce.

V neposlední řadě bych chtěl poděkovat za dlouholetou velmi odpovědnou spolupráci členům zastupitelstva obce Ludku Mikáčovi a Janu Kománkovi, kteří mně byli vždy velkou oporou a mohl jsem se na ně kdykoliv spolehnout. Tito všichni výše jmenovaní bohužel již letos nekandidují a doufám, vážení voliči, že za ně zvolíte kvalitní nástupce.

To Vám přeje

Jiří Pšurný

nová vodárna na Molvách

Koho volit?

Nedávno se mně zdál sen o volbách do zastupitelstva naší obce. Měl jsem možnost seznat všechny voliče na Hornácký stadion a vysvětlit jim, koho ve volbách volit nebo nevolit. Tak jsem nejdřív vysvětloval, koho z těch sedmi kandidátek nevolit:

- osoby sledující prioritně své soukromé zájmy,
- osoby s neprůhlednými vlastnickými vztahy,
- osoby, které dříve evidentně zklamaly ve vedoucích funkcích,
- osoby preferující „hospodské kamarádčkování“ před objektivním posuzováním skutečnosti,
- osoby bez vlastního názoru kandidující v každých volbách za jinou volební stranu,

- osoby s dluhy a exekucemi.

A naopak jsem doporučoval, kdo by v zastupitelstvu obce mohl být:

- osoby, které jsou aktivně zapojeny do veřejného života v obci,
- osoby s morálním kreditem,
- osoby odpovědné a pokud možno nezištně jednající,
- osoby nezatížené problémy a dluhy tudíž nevydíratelné.

Pozorně mě všichni poslouchali a pak po jednom, jako poslanci v parlamentu při hlasování o důvěře vládě, slíbili, že se bez ohledu na příbuzenské a přátelské vazby budou mými doporučeními řídit. A pak jsem se probudil.

Dobré ráno.

Jiří Pšurný

Zastupitelstvo a rada obce Velká nad Veličkou

INFORMUJÍ

- ✓ **O aktuálně probíhajících stavebních akcích a opravách.** Bylo dokončeno parkoviště před budovou šaten TJ Kordárna a revitalizován prostor kolem venkovní pergoly, následovat bude zateplení budovy. V areálu stadionu byly nově umístěny dřevěné herní prvky pro děti. Bylo vydáno stavební povolení na rekonstrukci sportovního areálu Velká nad Veličkou. Probíhají přípravné práce pro vybudování zásobovacích řadů vodovodu.
- ✓ **O Programu rozvoje obce.** Byla vytvořena pracovní verze programu rozvoje obce Velká nad Veličkou, do níž byly zapracovány připomínky občanů z veřejné diskuzí, dotazníkové šetření a mapování obce

pracovníkem Sdružení místních samospráv. Tato pracovní verze bude s občany obce projednána ve čtvrtek 13. září.

- ✓ **O prodeji v knihovně.** Do knihovny byly přesunuty propagační materiály obce a jsou zde ke koupi. Jedná se o publikace, mapy, pohlednice, magnetky a turistické vizitky.
- ✓ **O volbách do zastupitelstev obcí.** Pro volby do zastupitelstva obce Velká nad Veličkou se zaregistrovalo 7 subjektů.

DĚKUJÍ

- ✓ Všem aktivním folkloristům i příznivcům folklóru, kteří se zasloužili o zdárný průběh Hornáckých slavností a Ozvěň Hornácka.

- ✓ Organizátorům akcí pro veřejnost, zejména organizátorům akcí pro děti – Spolku pro Velkou, spolku Futra, hasičům, rybářům.

- ✓ Všem občanům, kteří omezují množství odpadu, třídí jej a šetří vodou.

*Zastupitelstvo a rada obce
Velká nad Veličkou*

Moji sousedé

mám k Vám velikou prosbu, dójdite k volbám. Na výběr máte z 94 kandidátů. Aj Váš hlas môže rozhodnúť o novém složení zastupitelstva. Vyberte takových, kerí budú na zasedání chodit. Né dycky tomu tak bylo. Já osobně sem na zasedání zastupitelstva nikdy nechyběl. V obecní radě sem chyběl dvakrát (pohřeb a Svátek zesnulých v Michalovcích).

Vypisovat, co by mělo být ve volebním programu, by vyšlo na několik stránek. Šeci víme, že potřebujeme rozvody vody, opravit

chodníky a místní komunikace, vybudovat parkoviště, lepší třídit odpad a tak dál.

V rámci úpravy obce bude nutné první poséct na kerchovoch. Omezit sečení prostranství, keré si možů udržovat občané sami.

Podporujeme aj kultúru a sport a ďalší aktivity.

Na našej kandidátce máme spoluobčanů, kerí sa sami prihlásili, nikoho sme nevyraďovali. Na Vás záleží, koho si vyberete.

Preju Vám šťastnú voľbu.

M. Kuchyňka, člen rady a zastupitelstva

Kandidátní listina ČSSD

1. Radek Spazier, 47 roků, dělník
2. Martin Kuchyňka 65 roků, důchodce
3. ing.Zdeněk Skopal, 35 roků, technický pracovník
4. Tomáš Lajza, 47 roků, OSVČ
5. Miroslav Prášek, 52 roků, manažer silničních přeprav
6. ing.Jana Bláhová, 44 roků, technická pracovnice
7. Martin Bančák, 43 roků, řidič z povolání
8. Jan Janás, 51 roků, OSVČ
9. Jan Schwarz, 40 roků, dělník
10. Pavel Mička, 39 roků, správce kulturního domu.
11. ing.Eva Miškeříková, 57 roků, technická pracovnice
12. Petr Janda, 23 roků, číšník
13. Bc.Matěj Spazier, 23 roků, student
14. Petr Sekerka, 29 roků, stavební dělník
15. František Noha, 57 roků, živnostník

Kandidátní listina KSČM

1. Pavel Kohút, 63 roků, důchodce
2. Jiří Sládek, 69 roků, důchodce
3. Vít Frydecký, 37 roků, technik
4. Miroslav Horníček, 63 roků, důchodce
5. ing.Jan Goroš, 60 roků, lesní technik
6. Ladislav Štípský, 42 roků, živnostník
7. Jan Koníček, 63 roků, důchodce

Vážení spoluobčané,

předstupujeme před Vás s maximální pokorou a s odhodláním pracovat ve prospěch naší obce, tedy nás občanů Velké nad Veličkou. Zvolili jsme si jít cestou sdružení nezávislých kandidátů **ZA ROZVOJ VELKÉ**. Co nás k tomu vede? Politické strany napříč politickým spektrem, ať už zleva nebo zprava, nejsou a ani nemohou být schopné reagovat na konkrétní potřeby občanů v té které obci. Jsme připraveni se ze své práce zodpovídat výhradně Vám, a ne především stranickým centrálám a pak teprve Vám. Abychom mohli před Vás předstoupit s naším programem **ZA ROZVOJ VELKÉ**, jsme Vás postupně oslovovali a byli nesmírně rádi za podněty, které jsme od Vás získali. Právě vzájemná komunikace a používání selského rozumu je dle nás základem dalšího **ROZVOJE VELKÉ**.

V předvolební atmosféře se vždy ve větší míře začínají objevovat nápady, sliby a zaručená řešení jednotlivých kandidujících subjektů. Bylo by to jistě chvályhodné, ale po volbách to vždy nějak rychle utichne. „Však co, na leták sa toho vejde hodně!“ Každá kandidující strana, usilující o Vaši podporu, by Vám však měla společně s předvolebními sliby také sdělit, zda na to jsou vůbec reálné prostředky, popřípadě kde se finance vezmou. Naše obec, kde žije necelých 3 000 obyvatel, má průměrný roční příjem ve výši cca 50 milionů Kč, ze kterého lze ročně výlučně proinvestovat jen cca 15 milionů Kč. Velkou část veřejného rozpočtu pohltí výdaje spojené se zabezpečením chodu obce, příspěvky organizacím, které obec zřizuje, jako jsou škola, školka apod. Nutno také podotknout, že naše obec není zadlužena. Na druhou stranu je nezbytné říci, že naspořený přebytek prostředků není tak vysoký jako v minulých letech, a to především díky rozsáhlé rekonstrukci kulturního domu. V případě velké investiční akce lze tuto řešit např. úvěrem, ale neměl by to být jediný způsob financování. Prostě to jsou reálná čísla a všechno co by šlo nad jejich rámec, může být z kategorie laciných slibů a gest – „však lidi to skousnou a časem zapomenou...“

To však není náš případ! Naše úsilí bude zaměřeno do hlavních oblastí, tedy těch, které bezprostředně ovlivňují kvalitu života každého z nás a je možné je zrealizovat.

V popředí zájmu musí stát naše děti, které představují budoucnost naší obce potažmo celého regionu. Mají v naší obci dostatečné možnosti a příležitosti pro trávení volného času, pro rozvoj znalostí a dovedností? Horňácko se v posledních letech vylidňuje. Bylo by laciné tvrdit, že tento proces určitě zastavíme, ale pokusit se o to můžeme prostřednictvím takových kroků, které můžeme zrealizovat. Jednou ze stěžejních oblastí je zkvalitňování občanské vybavenosti v obci. Další by mělo být i zvýšení úrovně bezpečnosti na komunikacích. Nejsou náhodou také rezervy v případě podmínek pro bydlení? Jistě že jsou a velké. Vážíme si toho, pokud někdo hodlá v naší obci stavět a nechce se stěhovat jinam a podpoříme ho. Je naše obec připravena na dobu, kdy se budou plošně rušit skládky komunálního odpadu? Máte, občané

Velké, dostatečné možnosti znát stav veřejných financí a jak jsou vynakládány Vaše peníze – peníze daňových poplatníků?

Na tyto otázky najdete odpovědi v našem programu a pro jeho realizaci Vás žádáme o podporu. Především ale využijte svých možností rozhodnout o dění v naší obci, a proto přijďte k volbám a projevte svůj názor. Pouze Vy si vyberete zastupitele, tedy své mluvčí, zaměstnance, kteří budou odpovědní Vám, voličům, občanům Velké.

Rádi bychom s Vámi rozvíjeli naši obec následnými kroky:

1. **Investování do budoucnosti, do našich dětí** – podpora obce sdružením a spolkům, rozšiřování dětských hřišť; vytvořit klubové prostory; podpora pořádání příměstských táborů v období prázdnin.
2. **Oprava místních komunikací a chodníků** – postupná oprava komunikací a chodníků podle aktuálního stavu; rozšíření počtu parkovacích míst na sídlišti.
3. **Podpora bydlení a nové výstavby** – zlepšení podmínek pro případy nové výstavby včetně zavedení příspěvku na demolici starých objektů, v případě pamětihodností i na jejich rekonstrukci. Když to jde v jiných městech a obcích, musí to jít i u nás!!
4. **Rozšiřování objektů občanské vybavenosti** – vybudování smuteční síně v obci, pokračování v budování obecního vodovodu, vybudování místa pro tržový prodej demolicí objektu pizzerie, vybudování relaxační oddechové zóny v obci, postupná realizace projektově zajištěných akcí (Výletišť, rekonstrukce sportovního areálu), zabezpečení posouzení možností vybudování nákupního centra v naší obci.
5. **Zkvalitnění nakládání s odpady** – změnou podoby a údržby stávajících sběrných míst; zavedení principu zásluhovosti (nižší poplatky v závislosti na třídění odpadu s bonusy za využívání sběrných nádob a snižování produkce odpadů) při třídění směsného komunálního odpadu občany.

6. **Zvýšení bezpečnosti** – snížení rychlosti, umístění zrcadel, přehodnocení přechodů, zejména v málo přehledných částech obce, prohloubení součinnosti s orgány Policie České republiky se záměrem řešit služebnu v naší obci.
7. **Vybudování cyklostezky** – reálné posouzení vybudování cyklostezky s návazností na obec Louka, s možnostmi napojení na obdobné komunikace.
8. **Zpřehlednění obce pro občany a návštěvníky** – umístění ukazatelů a rozcestníků na objekty občanské vybavenosti v obci a další významné objekty a lokality.
9. **Zlepšování životního prostředí** – zpracování Plánu rozvoje zeleně v obci.
10. **Podporování všestranného rozvoje volnočasových aktivit** – podporování kultury ve všech jejích formách a žánrech; další prohlubování lidových tradic v obci a mikroregionu; podporování zájmové činnosti a sportovních a kulturních kroužků pro všechny věkové kategorie.

Společně to zvládneme.
Vy a Váš tým ZA ROZVOJ VELKÉ

Petr Šmidrkal, Věroslav Drlík, Helena Handlová, Evžen Morávek,
Jana Švrčková, Vlasta Plešová, Rostislav Machálek, Hana Procházková,
Igor Grmela, Lenka Slovácová, Tomáš Zlomek, Karel Fajmon, Jiří Psík,
Ladislav Lukács, Jana Matulová

Kandidátní listina KDU-ČSL a Nezávislí

1. Bc. Jan Grabec

živnostník, vedoucí provozu vinic a sadů
30 let

2. Miroslav Jagoš

provozní údržbář
59 let

6. Mgr. Jan Huserek, MA

zaměstnanec Rady Evropské Unie
45 let

10. Ing. Vlastimil Škopík

projektant
52 let

11. Ondřej Slovák

student VŠ
26 let

12. Ing. Jan Srnský

tech. administrátor děkanátu Uher. Brod
31 let

Správná volba pro naši obec

KDU-ČSL a Nezávislí

kandidátka č. 5

3. Mgr. art. Martin Staněk, DiS.
ředitel ZUS
32 let

4. Ing. Tomáš Janůš
samostatný programátor, hasič
27 let

5. Mgr. Magdaléna Maňáková
odborný pracovník NULK
38 let

7. Zdeněk Maňák
zaměstnanec obce, hasič
42 let

8. Ing. Marek Zajíček
softwarový inženýr
45 let

9. Mgr. Jarmila Kučerová
učitelka
46 let

13. Jan Maňák
živnostník
47 let

14. Mgr. Marie Šrnáková
učitelka
31 let

15. Jarmila Tomešová
zdravotní sestra
52 let

KOMUNÁLNÍ VOLBY 2018

Program KD - na září – prosinec 2018

ZÁŘÍ

15. 9. 2018 od 9:00 Kurz kaligrafie s Renátou Gebauerovou
21. 9. – 22. 9. 2018 Uklidíme si dům, akce ve spolupráci s Uklidíme Velkou

ŘÍJEN

12. 10. 2018 od 19:00 Divadlo Lipovský výkvět, Kosmetický salon ROSEMARY
13. 10. 2018 od 9:00 Kurz výroba domácí kosmetiky s Xeníí Pilíkovou
15. 10. 2018 od 17:00 Podzimní workshop – Drátkování se Zdeňkou Niklovou
26. 10. 2018 od 20:00 Hodová zábava Plevelband
27. 10. 2018 Hodové zpívání, Mužský pěvecký sbor a hosté

LISTOPAD

4. 11. 2018 Program ke vzniku samostatného Československa – ke schválení
Od 16:00 28. říjen na Moravě - dokumentární film 60 min,
debata s historikem
Od 19:00 Koncert vážné hudby od českých skladatelů, 70 min
Spolupráce s projektem Domovem české hudby, pod záštitou
Ministerstva kultury
13. 11. 2018 od 19:00 Divadlo, Agentura Marcus Pavla Trávníčka, komedie Vysoká hra, premiéra
16. 11. 2018 od 20:00 Zábava – Comeback, Irnis
19. 11. 2018 od 17:00 Workshop – adventní věnec
30. 11. 2018 od 19:00 Vánoční koncert Petr Bende & band a cimbálová muzika Gromba

PROSINEC

2. 12. 2018 Rozsvěcení vánočního stromku s jarmakem
8. 12. 2018 Mikulášská beseda u cimbálu, Velička, Veličánek
16. 12. 2018 Pohádkové představení Předvánoční čas, divadlo Slunečnice,
pro děti od 3 let
17. 12. 2018 Vánoční workshop

Z programu, který chystáme, bych Vás ráda upozornila na dokumentární film s námětem od Jiřího Pernese: 28. říjen 1918 na Moravě. Tento film rekonstruuje historické období, spojené s rozpadem rakousko-uherské monarchie na Moravě. Věnuje se podrobně konkrétním událostem kolem vzniku Československé republiky na území Moravy. Po zhlédnutí filmu bude na toto téma debata s historikem. Tento den zakončíme koncertem vážné hudby připravovaným se společností Domovem české hudby.

Dále na divadelní představení Vysoká

hra, což je detektivní komedie s překvapivým koncem. Můžete se těšit na Pavla Trávníčka, Lucii Trnkovou, Hanu Tunovou, Rudolfa Leitnara a Pavla Skřípala. Komedie bude mít v tomto podání premiéru!

Samozřejmě nesmíme opomenout koncert Petra Bende. Vánoční období se u Petra Bende váže na sérii koncertů s tou pravou vánoční atmosférou. A letos zavítá se svým vystoupením i k nám. Jeho koncert bude propojený s dětmi z naší Základní umělecké školy a kromě Petrovy kapely bude hostovat i cimbálová muzika Gromba a speciální host. Vstupenky budou

k dispozici na TicketLive.cz a v omezeném množství i na Kulturním domě.

O případných změnách a všech akcích budete včas informováni na stránkách Kul-

turního domu www.kdvelka.cz nebo face-
booku Kulturní dům Velká nad Veličkou
nebo přes obecní rozhlas.

Soňa Pachlová

A je to tady

Vážení a milí, velcí i malí, přijměte pozvání na pátek 21. září a sobotu 22. září 2018 na první darovací akci spojenou se zábavou, tvořením, občerstvením i charitou.

„Uklidme si dům“ a jak to bude fungovat.

Přineste do sálu kulturního domu vše, co už vám doma nepřináší radost, nebo co už nepotřebujete a někomu jinému by ještě mohlo posloužit a radost udělat. Jiní zase možná přinesou něco, co by mohlo potěšit a být užitečné pro vás.

Oblečení, obuv a potřeby pro děti i dospělé. Hračky, hry, knihy, květiny a menší věci pro dům i domácnost. Větší věci budete moci nabídnout prostřednictvím informační tabule.

Přineste k darování jen to, co unesete, vše v dobré kvalitě, funkční a kompletní. Věci musí být čisté, vyprané a nevyžadující

zásadní opravu. Můžete je přinášet v průběhu celé akce od pátku 14 hodin a v průběhu soboty. Akce končí v sobotu ve 20 hodin. Odneste si, co potřebujete a co udělá radost vám. Můžete se přijít i jen podívat, pobavit se, nebo si něco vytvořit.

Záměrem akce je místní, přímá výměna věcí darem, což je šetrný, levný a ekologický způsob, při němž dáme věcem druhý život.

Žádná z věcí není určena pro komerční účely a nesmí být za tímto účelem odnášena. Prosíme, abyste se na akci chovali jako doma, tedy udržovali pořádek s úsměvem na tváři a byli ohleduplní k ostatním :-).

A co s věcmi, které si nikdo neodnese? Budou všechny věnovány na charitativní účely.

Těšíme se na vás.

za Uklidme Velkou Jana Lipárová

Namaluj ornament

V sobotu 2. června jsme pod hlavičkou Futra, spolku pro Hornácko, u příležitosti oslav Mezinárodního dne dětí uspořádali 2. happening „**NAMALUJ ORNAMENT**“. S lidovou malářečkou Lenkou Jurečkovou a dětma jsme tentokrát malovali venkovní omšelé zdi hlavní autobusové zastávky ve Velké nad Veličkou. Od našeho záměru nás neodradila ani nepřízeň počasí. Několik zá-
častněných dětí a dospělých využilo také nabídky malé výtvarné dílničky v improvizovaném prostoru uvnitř zastávky. Naším úmyslem nebylo jen zkrášlit nevzhledné boč-

ní stěny, ale také vytvořit stylově a vesele příjemné propojení s blízkým dětským hřištěm. Věříme, že se nám to podařilo a naše dílo příjemným cestujícím chvíle čekání na autobusové spojení a inspiruje třeba i ke zpěvu lidových písní taktéž na zdi vymalované, jež jsou pro naši obec Velká nad Veličkou typické.

Závěrem bych ráda poděkovala Obci Velká nad Veličkou, obchodu Barvy laky a všem kamarádkám a kamarádům, kteří mi pomohli tuto akci zrealizovat.

Jarmila Sládková,

za Futra, spolek pro Hornácko

Historický víkend ve Velké

První víkend v srpnu jsme se vrátili v čase a nahlédli do šermířského ležení i hraběčiny komnaty.

Celou akci jsme zahájili pátečním swingovým večerem s hudebním uskupením Swio swing Prague a tanečnický z tanečnické školy Swing Family, kteří si přijeli nejen zatancovat, ale nás i něco naučit.

V sobotu jsme pokračovali výstavou historických kočárků od paní Mičkové z Hrubé Vrbky, která se o vás postarala i v hraběčině komnatě. Tam jste měli možnost si zapůjčit kostým a na chvíli se vžít do dob dávnou minulých a užít si kostýmy.

Sokolnická skupina Peregrinus nám svými názornými ukázkou předvedla, jak se dříve lovalo pomocí dravců a vysvětlili nám vše o životě dravců a sokolnictví.

Šermíři z historické skupiny šermu království Valašského své ležení rozprostřeli vedle kulturního domu. Celý den jste mohli nahlédnout do jejich stanu, po-

těžkat si zbraně a zhlédnout jejich tři vystoupení. Měli můj velký obdiv, za to jak zvládali v horkém počasí bojovat v plné zbroji. Stejně jako dámy ze Spolku elegantních dam z Brna, které na sobě měly velké róby s krinolínami a spodnicemi. V jejich podání jste mohli vidět předtančení v empírových šatech, komentovanou přehlídku historického oblečení. Největší potlesk dámy sklidily za taneční vystoupení v historickém spodním prádle.

Nezapomněli jsme ani na děti, které si v tvořivém koutku vyráběly meče, dýky, vějíře i motýlky.

Akce se i přes vysoké teploty vydařila a chtěla bych touto cestou poděkovat všem, kteří s touto akcí pomáhali a to jak s přípravnými pracemi, tak s její realizací. Doufám, že se nám v příštím roce podaří uspořádat 2. ročník a nahlédneme třeba zase do jiného historického období.

Soňa Pachlová

Výstava Horňácké ohlédnutí

Čas svojí neuchopitelností fascinuje lidstvo od nepaměti. Dnešní hektický způsob života nenechává naše myšlenky bloudit v minulosti. Dříve lidé více vnímali koloběhy dne a noci, ročních období i lidských životů. Tato podstata času je stále k vidění ve zvykoslovném cyklu některých regionů.

Stoleté výročí republiky, které v letošním roce slavíme, je výbornou příležitostí si život jednoho z takových regionů připomenout. Horňácko, kraj, který si svojí výjimečně živou a svébytnou lidovou kulturou podmanil srdce mnoha lidí, a to nejen z řad umělců a vědců.

Způsobů, jak si přiblížit nejen ty slavnostní, ale i docela obyčejné dny v životě horňáckého lidu je mnoho. Jedním z nejvýznamnějších a nejnázornějších je prostřednictvím fotografie.

Podarilo se nám shromáždit nemalé množství fotografií, které jsme představili na výstavě Horňácké ohlédnutí jakou součástí bohatého programu letošních Horňáckých slavností ve Velké nad Veličkou. Některé fotografie byly k vidění vůbec poprvé. Ve většině byly zapůjčeny ze soukromých archivů obyvatel horňáckých obcí, především však z Velké, Suchova, Javorníka, Kuželova a Lipova.

Vynesli jsme na světlo bohatství po desetiletí ukrývané v truhlách a předávané z generace na generaci, stejně jak tomu bylo s písní nebo výšivkou. Ostatní fotografie jsou známější a již spatřily světlo světa v publikacích či při jiných příležitostech.

Starobylé prostředí Válcového mlýna Antonína Nováka ve Velké nad Veličkou bylo adekvátním výstavním prostorem této unikátní kolekce. Zároveň byla představena kniha starých i nových fotografií s názvem „Velká nad Veličkou ve fotografiích“, jejíž autorem je místní rodák pan Jaroslav Dosoudil. Knihu je možné stále ještě koupit přímo u autora.

Instalaci exponátů jsme zvládli v rekordním čase tří dnů za pomoci kamarádů dobrovolníků. Jsme si vědomi, že chybějící popisky mohly být u některých fotografií nedostatkem, avšak i přesto bylo zajímavé zodpovídat mnoho otázek spojených s daným místem i osobami na fotografiích. Pro mnohé pamětníky to jistě byla obohacující výzva. Jsme rádi, že i tak byla výstava hojně navštívena a věříme, že pro návštěvníka bylo „ohlédnutí“ do časů minulých příjemným zážitkem.

Nezbývá než vyslovit poděkování všem, kdo nám s výstavou pomáhali, ať už to byli příznivci spolku Futra, rodina Lukácsova, Obec Velká nad Veličkou, Obec Nová Lhota nebo Miroslav Maňák – truhlářství a stolařství Velká nad Veličkou a další. Zvlášť také děkuji HCM Marka Potěšila, která se i s některými návštěvníky postarala o úžasnou atmosféru při vernisáži výstavy.

*Jarmila Sládková,
za Futra, spolek pro Horňácko*

Letní tvořivé dílny

Tradičně již po sedmé se v druhém týdnu prázdnin konaly **Letní tvořivé dílny** na Hornácku určené pro děti od cca 6 do 15 let. Letos jsme pro děti připravili celkem šest dílen: keramika, malba a kresba, prostor, grafika, textilní výtvarnictví a experimentální divadlo. Během pěti tvořivých dní si děti mohly vyzkoušet v keramické dílně nejen tradiční točení na kruhu, s malířkami linoryt, malbu v pléneru a další malířské techniky, v prostorové dílně proniknout do života samotných Indiánů výrobou nejrůznějších zbraní, ozdob a mnoho dalšího. V grafické dílně děti zase experimentovaly se suchou jehlou, vyrobit si zajímavé koláže. Textilní dílna přihlášené děti zaujala také zajímavými výtvarnými postupy jako je např. výroba strápců a bambulek, textilních šperků a jiných dekorací. Šarmantní lektor z dílny experimentálního divadla zase s dětmi rozvíjel jejich fantazii svéráznými kousky, například hrou na lesní zvířátka, která „hledají štěstí“ v civilizovaném světě. Je nám potěšením, že se letní tvořivé dílny těší velkému zájmu, což dokazuje letošní účast 65 dětí nejen z Hornácka, jimž se věnovalo 9 lektorů. Lektorů jsou mladí kreativní umělci, kteří ve své tvorbě zaznamenali mnoho úspěchů v podobě nejrůznějších výstav a sympozií, tanečních či hudebních vystoupení, mají velmi kladný vztah k hornáckému regionu, rádi Hornácko navštěvují i při jiných příležitostech a rádi se sem vrací. Nutno také zdůraznit, že mnozí z nich Hornácko svým tvůrčím podílem také rádi prezentují. Důležitým jevem jsou také nemalé zkušenosti s prací s dětmi. Většina z lektorů se dílen zúčastnila již po několikáté. Pozvání přijali za keramiku Klaudia Sisková ze Sloven-

ska, Pavla Vachunová rodačka z Velké žijící v Praze, Jana Okénková z Nové Lhoty, za malbu Marie Nováková z valašského Popova, Lenka Jurečková rodačka ze Bzence žijící v Praze, za prostor Adam Kovalčík z Prahy, za grafiku Michaela Kovalčíková z Prahy, za textil Adéla Zobelová z Opavy a za experimentální divadlo Jakub Folvarčný z Prahy. V letošním roce Letní tvořivé dílny probíhaly opět ve dvoře domu č.p. 166 a v jeho přilehlé zahradě, z části také ve dvoře Válcového mlýna Antonína Nováka (součást areálu Hornáckého šenku) ve Velké nad Veličkou. Při nepřízní počasí hned první den jsme využili také zázemí Kulturního domu. Přípravy i realizace akce jsou vždycky pro všechny hodně náročné, jelikož vše dělají ve svém volném čase za minimální finanční ohodnocení. Jistě však můžu mluvit za všechny lektory, organizátory i asistenty, že největší odměnou jsou především úsměvy spokojených dětí, které ač v hodně „přírodních“ podmínkách si tvořivý týden moc užily, což bylo znát z jejich tváří i dojmů nejen na konci každého dne, ale především na závěrečné nedělní prezentaci. V rámci ní děti představily rodičům i prarodičům svá díla, divadelníci uspořádali krátké humorné vystoupení.

Závěrem bych chtěla poděkovat jménem našeho spolku Futra všem rodičům, dětem, lektorům, dobrovolníkům, našim rodinám, příznivcům a také těm organizacím a firmám, které nám pomáhali s finančním i technickým zajištěním, jmenovitě: Obci Velká nad Veličkou a panu starostovi Ing. Jiřímu Pšurnému, Obci Nová Lhota a panu starostovi Mgr. Antonínu Okénkovi, Kordárně Plus, Kulturnímu domu Velká nad Veličkou, rodině Lukácsových, rodině Šachových, PROLES-CZ, s. r. o.

Javorník, Pekárně Kománek a Řehák a Petru Kohůtovi - Revize.

Věříme, že se nám v příštím roce opět podaří uskutečnit další Letní tvořivé dílny pro děti.

Děkujeme všem za přízeň. Najdete nás na facebooku pod jménem „hornacko.net“ nebo na stránkách www.spolekfutra.cz

Bc. Jarmila Sládková,
za Futra, spolek pro Hornácko

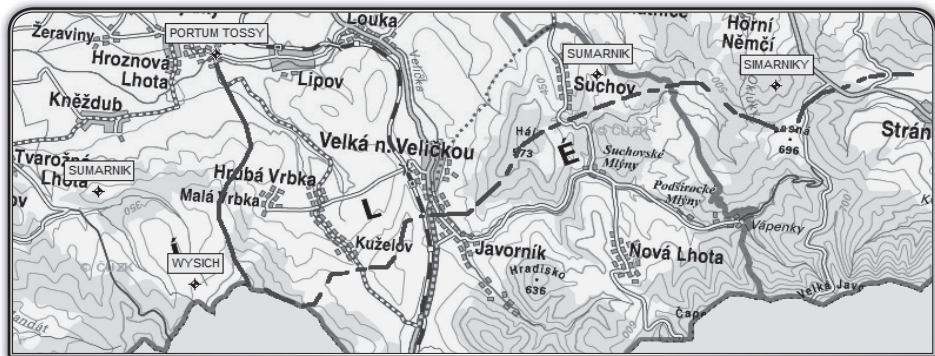
Šumárníky výlet po Cestě českých zvěďů

Při studiu mapy často narazíme na různé neobvyklé názvy. Například Šumárník. Čtyři najdeme v blízkosti Velké, jeden v Jeseníkách. Mezi Šumárníky (Šimárníky) a naším regionem tedy existuje zřejmá souvislost. Pátráme-li po ní, tak zjistíme, že v textech se Šumárníci často vyskytují ve spojení s hesly *Via exploratorium de Bohemia*, *Symarut* nebo *Cesta českých strážů*. Jsou to latinský, maďarský a český název pro cestu, která ve 12. století probíhala podél tehdejší moravsko-uherské hranice. Po ní procházeli čeští strážci hranic, zvěďové, *explores* a hlídali ji. Spojitost se Šumárníkem je nejspíše takováto: *szomar út* (maďarsky *soumarská cesta*) => *symarut* => šumárník. Za Šumárníkem tedy nestojí šumění, ale pradávna cesta.

O cestě se zmiňuje listina uherského krále Ondřeje z roku 1217. V listině se popisují hranice tehdy pustého území Zakolcha (Skalice). Hranice jde po řece Veliká (první zmínka o Veličce) až po místo *Portum Thossoy* a odtud vede podle Cesty českých strážů až k prameni řeky Wysich.

Díky přesnému popisu v listině snadno určíme výchozí bod výletu. *Portum Thossoy* bylo asi strážní stavení na místě dnešního Tasova. Slovo *Portum* má význam vstupu nebo brány, asi do hor na cestě z Moravy do Uher. Nedaleko odtud nad Kněždubem je také první z Šumárníků. Vydáme se po žluté turistické značce přímo na vrch Výzkum. Pro cyklisty vhodnější varianta vede přes Kněždub do sedla pod Šumárníkem. Na něm můžeme ještě dnes vidět kompak-

*Na obrázku *Via exploratorium* od Portum Tozy po motorest na Rasové a výskyty Šumárníků*

ní valy a příkopy hradiště z doby bronzové. Obě varianty se spojí na Výzkumu. Jsme uprostřed luk a vidíme celou jižní část Bílých Karpat, Pomoraví,

Chříby. A pod námi také řeku Wysich – Vojsický potok, nejspíše bez vody. Jeho prameny tušíme pod vrcholem Kobyla přímo před námi. Cesta na Kobylu jde pohodlně krajem lesa po hřebeni. V lese můžeme pátrat po reliktech cesty, třeba úvozech, ale snaha v zemědělsky intenzivně obhospodařované krajině je marná. V místě, kde terén začíná prudce stoupat, mohou cyklisté odbočit a traverzem po loukách dojet na místo Bílá studna a odtud na vrchol pohodlněji. Tady, na nejvyšším bodě této části Bílých Karpat popis cesty končí. Hranice Zakolchy jde přes kopec s loukou (Žalostiná) k řece Hoynich (Chvojnice) a po ní k Moravě. My sjíždíme na rozcestí U tří kamenů. Tentokrát se můžeme kochat výhledy na Slovensko - Žalostinou a kopanice v údolí Teplice. Více ale sledujeme nerovnou cestu. Od Tří kamenů pokračujeme opět z kopce k větrnému mlýnu nad Kuželovem.

Další průběh cesty můžeme rekonstruovat podle výskytu Šumárníků. Dva jsou nad Súchovem, Šumárníky pak nad Horním Němcím. Historické prameny zde uvádí šumární cestu. Cesta tedy mohla vést někde nad Súchov a odtud po širokém hřebeni na Lesnou. Dále se již Šumárníky nevyskytují. Cesta zde mohla končit, ale vzhledem k reliéfu terénu, který je jako stvořený pro pohodlný vpád na Moravu, pokračovala možná až někde k pramenům Olšavy. Další průběh nás nemusí trápit, ani zarputilí zastánci možných variant se pravdy nedoberou. Z Tasova máme v nohách 10 – 20 km a 500 výškových metrů. Vydáme se nejkratší cestou zpět.

Poznámka k cestám přes Karpaty: výše

popsaná cesta tedy nebyla cestou obchodní, ale strategickou. Z Uher na Moravu vedly dvě významné obchodní cesty. Uherská z Nitry přes Trenčín. Tam se rozdělila a přes Vlárský, Hrozenkovský a Strážanský průsmyk přešla hory. Větve se spojily v Uherském Brodě a Kunovicích a cesta pokračovala do Olomouce. Jižněji přes Malé Karpaty šla Česká cesta z Budína přes Trnavu, Holíč, Brno do Prahy. Z větve přes Senici se mohlo jít přes Velkou nebo Kuželov směrem na Uherské Hradiště. Obchodními cestami pronikali i nepřátelé. V 17. a 18. století byla na přechodech vybudována lehká opevnění a hranice strážili místní obyvatelé, později portáše. Nejjižnější stanici měli ve Velké, těžiště jejich činnosti ale bylo na Valašsku. Hlídkání hranic má zde tedy mnohasetletou tradici. Bohužel tuto dispozici v současnosti není možno uplatnit, protože za hranicemi se nehoufje ani nepřítel, ani utečenci. Snad až se Česko stane prosperující firmou.

Poznámka k moravsko-uherské hranici: po zániku Velké Moravy bylo území mezi Váhem a Moravou pustinou. Od 12. století o něj čestí i uherští panovníci začali projevovat zájem. Hranice mezi oběma zeměmi se postupně posunovala z řeky Olšavy na Veličku a až koncem 13. století se ustálila na Sudoměřickém potoku. Nakonec území mezi Olšavou a Veličkou (Lucká provincie) připadlo Moravě, Záhoří Uhrám. Na uherské straně byla hranice také střežena. Hlídkali ji tzv. speculatores a pocházeli z kmene Sikulů nebo Pečeněhů (obec Sekule, sikulské žebírko).

T. Janoška

Chlebiček z kameňá

V rámci Hornáckých slavností proběhl lyrický pořad s tímto názvem. V kostce mapoval průběh roku na Hornácku s detailním zaměřením na všudypřítomnou těžkou práci v boji o každodenní přežití usedlíků u řeky Veličky, v dolině mezi kopci Bílých Karpat. Sled činností člověka zcela závislého na půdě seřadila autorka paní Anna Šajdlerová od jara do žní a nabídla tak ucelený obraz dnů naplněných mravenčí pílí, tak jak plynou jeden po druhém. V každém z nich se však lidé nespolehnali pouze na vlastní síly, ale v prosbách o pomoc se utíkali k Hospodinu, do Jehož ochranné náruče se odevzdávali v hluboce zakořeněné víře, předávané z pokolení na pokolení. Veličané nezapomínali na dobrou vůli. Vždy si našli čas na pospolitost a oslavu života. Ve víře se radovali a v písni a tanci se veselili. Obě tyto roviny se neoddělitelně prolínaly celým pořadem, stejně tak jako je žili naši předci.

Pořad „Chlebiček z kameňá“ vynikl průvodním slovem, které napsala sama autorka Anna Šajdlerová. Zaslouží si mimořádnou pozornost, neboť neplní funkci pouhého pojítka mezi jednotlivými obrazy scény, ale vypráví silný příběh. A proto považuji za dobré vrátit se k němu a podělit se s čtenáři tohoto článku o toto slovo v naději, že přinese obohacení. Cituji:

O Hornácku sa odjakživa říkalo, že je to kraj, kde je koniec chleba a začátek kameňá. Je pravda, že temuto hornáckému kútu náležil Pán Bůh poměrně málo úrodné zemi a aj z toho mála byly nejlepší kuse kolem Velkéj v majetku strážnického panství. Ludé ale byli pracovití, skromní a húževnatí. Uměli si se všeckým poradit. Rozuměli práci na poli, v horách sa uměli oháňat sekerú a na voňavých lúkách, keré sa rozkládaly po hornáč-

kých kopcoch, dovédli mistrně vládnút kosú. Šak práce bylo od jaro do zimy a od rána do večera. Sotva slézly poslední zbytky sněhu, jaro zatúkało na vrátka, kývło ľuďom na srdečka a zašeptało: „Dojdu a budu s vama. Nesu vám prácu, ale aj obživu, ľásku a radosť. A to už vjeli hospodáré s koňma lebo s krá-vama do polí, aby orali, seli a chystali zem pro vydání novéj úrody. Aby táto byla vyda-rená, moseľa byt požehnaná od Pána Boha. Zbožní hospodáré zarážali na okraj pola do oseňá krížky, aby Pán Bůh úrodu ochránil. O „Křížových dňoch“ chodilo prosebné procesí ke krížom do polí a ke kapličkám na okraji dediny prosit za dobrú úrodu.

Súňko prohrívalo zem a léto sa hlásilo každým dnem. Obilé sa krásně zeleňalo, ľúky voněly devaterým kvítím a čekaly na toho správného kosca. Kosení je práca pěkná, ale těžká. Říkalo sa, že dobrý kosec mosí mět ke svojěj práci ten správný fortel – jak ten starý pohanský žrec. Ten prý za ranního rozbresku donesěl vycházajícímu súňku jako oběť krásu pokoseněj, rozkvetléj trávy. A teprv potom utínal její stěbla a to s velikú vážností, jak při obradním úkonu. Zpěvem svoju prácu začínal a zpěvem jako modlitbú ju aj končil. Na velických ľúkách si súnečko ešte ani oči nepotrelo a „Zahradama pod hájem“ sa už nesly krásné táhlé melodie koscú. Kose zasvišťaly a kľádly na zem zelenú travičku. Zakrátko ležala na ľúce celá rada pokosených květů. Pred poledňem došly děvčeta s obědem. A dyž sa chľapi posilnili dobrým jídlem a pitím, tož došlo aj na písničku. Mezi omľadinú sem tam na škádlení a tanec. Ženy potom trávu roztrásaly a obracaly. Když súňko dobre sušilo, bylo seno za pár dní v koptách.

Po senách došly na radu žňové práce. Zlaté obilé sa těžkýma kľasama vlnilo a kre-

pelky volaly na hospodára: „Pod' žat, už je čas“ a tak nastaly žňa. Súnko žhnulo a ľudé od rosy do noci – práca a práca, aby sa zraľé obilé zavčas skludilo. Žatvu dycky začínal hospodár a za ním ostatní ženci. Odběračky odebíraly hrsti, kladly na požaté strniště a vázaly do snopů. Stodoły sa plnily svezenným obilím a čakaly na mlatců. Když Pán Bůh požehnal a byla dobrá úroda, reč cepů sa ze stodoł ozývala až do začátku zimy. Než sa ve mlýně začalo mlet z nového zrna, říkával pan mynár: „Bude sa mlet z nového, tak požehnaj Pán Bůh z novéj mírky“. A bylo na čas múky na chleba, vdolky aj báleše.

Veškeréj práci během roku byly účastné děti. Malé pásly husy, starší krávy nebo pomáhaly na poli. A ty, co už měly školu za sebu, odcházaly často do služby, aby rodičom ulehčily. Úzké hornácké políčka stačily sotva uživit početnější rodinu a děti bývalo v rodinách habaděj. A právě chudoba a nedostatek byly důvodem, že lidé z nekerých hornáckých dědin odcházali na žňové práce do Rakús k bohatým sedlákom. Dycky sa ale rádi vracali dom, ke svojim rodinám.

Nebyť život na Hornácku lehký a snadný. Krom práce na poli a lukách tu byla ešte každodenní starost o dobytek, kerý byl pro rodinu nepostradatelným zdrojem obživy. Ale lidé nezapomínali ani na tu lepší stránku života, kerá jich povznášala nad bídu a strádání. Stačilo, aby sa nekke ozvaly husle a zpěv. To bylo hned u srdca lehúčko. A byly

tu aj láska a čas, keré jich jak každého pozitivého člověka, učily rozdělovat dobré od zlého, s pomocú Boží v dobréj práci vytrvat, milovat sa aj radovat. A tak s pěsničkú, veselým slovem a láskú, kerá hory přenáša, sa z chudobného kameňa tvoril měkký chléb života.

V pořadu účinkovali cimbálová muzika Romana Sokola, mužský sbor z Velké, sólista Karel Fajmon, sólistky Marie Ptáčníková, Alžběta Bačíková a Ludmila Petříková v triu, sólistka Eva Grombířová, Velička, Retro Velička, sólistka Magda Mičková, Veličánek, ženský sbor starší skupiny Veličky, Petr Prášek – sólo houslový doprovod, Pavel Šajdler – sólo houslový doprovod a ženský sbor z Velké. Slovem provázal Martin Prachař.

Pořad se uskutečnil na kostelních schodech, v místě tak na půl cesty do Božího chrámu svatě Maří Magdaleny, kam směřovaly kroky věřících následující den, v neděli, na oslavu mše svatě patrocinium. Všichni účinkující museli několikráte po schodech sejít dolů a zase vystoupat směrem ke kostelu. V tom lze spatřovat hlubokou symboliku. Neboť kroky všech zúčastněných vedly opakovaně k domu Páně stejně jako i kroky našich předků na půdu posvátnou, na místo, kde hledali a nalézali alfu a omegu veškerého dění, svých snah i smyslu života.

*za ženský sbor z Velké Hana Vachunová
čerpáno z průvodního slova
paní Anny Šajdlerové*

Tři dary pro 50tiletou Veličku

Excelentní Strážnice

Z reproduktorů se třikrát ozvala známá znělka oznamující zahájení hlavního sobotního programu Strážnických slavností na Bludníku s názvem Síla tradic,

věnovanému 100. výročí ukončení 1. světové války. Navázala Hornácká cimbálová muzika s primášem Martinem Kománkem a sólistou Martinem Prachařem. Na scénu nastoupili muži z Veličky. Držíce se

za ramena zaplnili celé pódium. 15 mužů rovných jako stromy v bučině, v hornáckých krojích, v nažehlených šňůrkovicích, přineslo samo o sobě nádhernou podívanou. Na modrém prucleku, v místě, kde se nachází srdce, měli připevněné duhově třpytivé paví péro, ozdobené voničkou z pestrých květů, které symbolizuje hořkou povinnost v životě jinochů na prahu dospělosti – odvod na vojnu, odchod do války. S příchutí piety zněla z chlupských hrdel píseň Kateřiny Hudečkové:

*Dotáď ste, mamičky,
dotáď ste veselé,
dokád' nešíjete vojanské košeľe.
Až budete štiťi,
budete plakati,
kam sa vám poděly vaše drobné děti.*

Do pozadí přišly se skromností ženy v bělostných šatkách, ozdobenými překrásnými výšivkami a jemnými čipkami. Působily jako holubice vyjadřující touhu po míru. Tři muži se oddělili z řady a písní „Milý, milý, milujem ťa“ zahájili taneční část. Po zapleskání k nim přiběhly tanečnice a po rozvedení pokračoval každý pár v individuálním tanci. Ostatní muži se semkli do kruhu. V další sloce se muži z kruhu přeskupili do dvou diagonálních řad tak, aby vytvořili tvar „V“, který při pohledu z dálky připomíná hejno táhnoucích hus.

Po přivolání zbývajících tanečnic zapleskáním se započala před zraky diváků v přeplněném amfiteátru Bludníku i doma u televizních obrazovek odvíjet impozantní hornácká sedlácká jako hedvábná příze z klubka. Diváci nadšeně bouřili, když se v dokonale synchronizovaných otáčkách atraktivně střídal pohled na „žuté“ fěrtochy a kartůnky. Rychle se měnící pohyb párů vpravo a vlevo zakončily tanečnice drobnou piruetkou, jež přinesla úchvatné rozvlnění „žutých“ fěrtochů, soustředěně všemi aktérkami do jednoho okamžiku.

Celé vystoupení vyvrcholilo rozváděním s podtáčkami v posloupnosti. Po obou šikmých řadách se postupně roztáčely tanečnice jedna po druhé a fěrtochy jim vlály do široka, v návaznosti vždy na ten předchozí, po celé diagonále, od předu dozadu. Pak se postup opakoval jakoby nazpět, zezadu dopředu. Diváci bez hnutí, v úžasu sledovali tu úchvatnou podívanou, která evokovala rozkvétající pampelišky na louce. Přičemž vzdalování symbolizovalo loučení a odchod, a přibližování zase návrat, po kterém každý vytržený z domova touží.

S písní „V Kněždubě na rohu“ se zadní páry přeskupily dopředu a zrušily tak šikmé řady. Veselé víření ustrnulo po dvou slokách svižných sedláckých, když se ozval tklivý zpěv Magdaleny Múčkové. Nastupovala na scénu špalírem, který jí vytvořili tanečníci z Veličky. Přednesla vojenský příběh od Kateřiny Hudečkové o padlých, uložených k věčnému odpočinku v ruské zemi, daleko od domova. V závěru vystoupení se krojovaní octli na taneční zábavě u muziky, která se vždy konávala před odvody, před smutným loučením se svobodou a volností, se svými blízkými a rodným krajem. Zde tanečníci nabídli hornáckou sedláckou bez choreografických úprav, stojící na individuálním tanečním projevu, avšak o nic méně působivém, o nic méně strhujícím. Kromě toho přinesla archaický obraz jako vystřižnutý ze starých časů, vzácný střípek původní, po generace předávané, tradice, kterou můžeme na Hornácku zažít i dnes podobně jako před 100, 200 lety. Vystoupení zakončilo zaplacením a odchodem ze scény v párech.

Soubor Velička podal ve Strážnici excelentní výkon. Že se regrútské sedlácké, někdy také nazývané legrútské, líbily, o tom svědčí nekončící potlesk diváků, kterým Veličku ocenili, kladné odezvy sledujících přímý přenos na televizi Noe i pozitivní

hodnocení na internetu. Muži krásně zpívali citlivě vybrané písně na vojenské téma. Ženy se při obcházení nesly s laskavou hrdostí jako pávice a do otáček a piruet vkládaly veškerou energii a ladnost. Cimbálová muzika pod vedením Martina Kománka krásným doprovodem, při němž dbala na příhodný, tolik potřebný rytmus, celé dílo umocnila a vytvořila tanečníkům perfektní podmínky k dokonalému vyšlapání všech tanečních figur, otáček i cifer. Ze všech dohromady sršel hluboce zarytý patriotismus. Regrútskými sedláckými, které pro soubor vytvořil na konci sedmdesátých let minulého století Petr Jelínek, přinesla Velička do Strážnice nejen svěží hornácký vítr a srdečnou reprezentaci svého rodného kraje, ale také plamenné emotivní zážitky, při němž srdce jihne a zrak se zalévá slzami dojetí.

Za tímto výsledkem se skrývá velká snaha účinkujících a nespočet nácvikových hodin. Zkoušky začaly již v březnu. Neúnavným uměleckým i organizačním vedoucím se stal Jan Kománek. Podařil se mu ohromný husarský kousek, když dokázal stmelit dohromady dva samostatné kolektivy – starší skupinu Veličky a Retro Veličku. Našlo se dost ochotných lidí vystupovat společně a věkový odstup nebyl na překážku. Zatím co členové starší Veličky tančí regrútské sedlácké od mládí, bezmála 40 let, Retro Velička se s nimi setkala poprvé. Díky jejich pracovnímu nasazení a zodpovědnému přístupu se to nakonec podařilo. A svět spatřil toto vojenské pásmo v originálním provedení, v počtu 15 tanečních párů – dvojnásobnému množství proti normálu, což se dá považovat v dějinách Veličky za historicky významnou událost.

V šatně č. 25 na Strážnickém stadionu, ve které se od dob před sametovou revolucí pranic nezměnilo, vládla dvě hodiny před začátkem vystoupení kreativní nálada. Navzdory dlouhému čekání na gene-

rálku a nejisté předpovědi počasí, se ženy horečnatě oblékaly do krojů a svorně si vázaly šatky „hore konce“. Mimořádný výkon zde podala Hanka Procházková, které prošlo rukama na 6 šatek. Všechny ženy se pak vystřídaly u jednoho zrcadla, aby si hezky upevnily do pasu fěrtoch i kartůnku a popravily si sobotu na správnou délku, ve snaze vypadat co nejlépe a nejkrásněji. A samozřejmě z této šatny se po skončení programu linul za doprovodu hudeců hornácký zpěv bez konce. Takže ani v tomto ohledu Velička neklamala.

Památka na půlstoletou historii

U příležitosti kulatého jubilea vyšla vzácná publikace z autorského pera Věry Častové, ve spolupráci s Václavou a Františkem Šaleovými a nakladatelstvím Albert. Pod titulem „Velička“ se nachází historický průřez činnosti velického folklórního souboru od jejích počátků až po současnost, seznamy členů, ale také mnoho krásných fotografií vyvolávajících vzpomínky a emoce. Výpravná kniha obsahující také zajímavé příspěvky jednotlivých členů popisující zážitky z cest, vystoupení i zkoušek jako přidanou hodnotu, se objevila na Hornáckých slavnostech na jarmaku, ve stánku manželů Šaleových.

Teče voda, teče

Hlavní sobotní program Hornáckých slavností byl celý věnován Veličce. Autoři Jan Kománek, Simona Petříková a Irena Sedlářová ho nazvali přílehlavě „Teče voda, teče“. Členové všech skupin Veličky, semknutí do jednoho velkého organismu, tak dostali dar, který jim umožnil oslavit svůj svátek nejlépe, jak jen to jde, tancem a zpěvem, na pódiu Hornáckého stadionu, který neztrácí svůj magický ráz i přes značně zanedbaný stav, ale hlavně před svými nejbližšími, doma ve Velké.

Hana Vachunová

Výzkum slováckého dítěte

V roce 1937 proběhnul na Slovácku zajímavý výzkum, který nám přibližuje stav tehdejšího životy a rodiny a ukazuje, k jakému obrovskému pokroku za těch 80 let došlo. Výsledky výzkumu zaznamenal ve školní kronice Rudolf Kynčl, zástupce ředitele.

Výzkum zahrnoval celkem 440 dětí. Z toho bylo 281 žáků obecné školy ve Velké nad Veličkou a 159 žáků měšťanské školy, do které chodili také žáci z Javorníka. Však o založení měšťanské školy se velmi zasazoval také javornický starosta Jan Rumíšek, a když se vydání povolení k založení školy vlekl, tak v r. 1921 osobně intervenoval u Zemské školní rady v Brně, aby potřebné povolení urychlila.

Z těchto 440 dětí bylo 42 % z rodin rolníků, 16 % z rodin domkařů (= vlastnili domek, ale neměli vlastní polnosti) a jen 13 % dělníků – průmysl zde nebyl.

Pouze jedna třetina dětí byla z domácností, které měly 2 pokoje nebo více, ostatní se museli vměstnat do 1 místnosti. Na peci spávala třetina dětí, 15 jenom na lavici. V posteli spávaly 3/4 dětí, ale ani to nebylo pro většinu takové pohodlí jako dnes, protože svoji vlastní postel mělo pouze 79 dětí, kdežto více než polovina se o ni dělila s jedním sourozencem. 60 dětí uvedlo, že v jedné posteli spaly 3 děti.

Kapesníky používalo 83 % dětí, mýdlem se mylo denně 56 % dětí, 34 % občas a 10 % vůbec. Třetina dětí si myla ruce pouze jednou denně. Zuby si kartáčkem čistilo 18 % žáků pravidelně, 36 % si nečistilo vůbec.

V létě se dalo koupat venku, ale v zimě to doma bylo složitější – koupelnu mělo doma pouze 7 dětí ! 1x týdně se koupalo 35 % dětí, ostatní už méně často a 18 % vůbec. Splachovací záchod mělo doma pouhých 10 žáků.

Také s prací to bylo úplně jinak než dnes. Doma muselo pracovat 40 % dětí denně, 41 % občas a jen 19 % pracovat nemuselo. S tím pak souvisí brzké ranní vstávání - v zimě více než polovina vstávala v 6 hodin, v létě více než třetina dětí vstávala už v 5 hodin nebo ještě dříve.

Občas trpělo hladem pouze 8 žáků, ostatní uvádějí, že se najedí „dosti“ (třetina) nebo „dosyta“ (dvě třetiny). Ale 45 % dětí mělo maso na talíři pouze v neděli a 16 % jen „někdy v roce“!

Nebyla televize ani počítače, kino jen občas, a tak byla velmi vítaná a využívaná možnost společných tělesných cvičení a sportování a dalších kulturních aktivit. Byly v podstatě jen dvě možnosti – Sokol (tam chodila třetina dětí) a Orel (také třetina).

A tak až si někdy postesknete, že třeba nemáte lepší auto, větší koupelnu nebo nejnovější mobil, vzpomeňte si na tato čísla – tak se tady žilo před pouhými 80 lety!

Luděk Mikáš

Velká nad Veličkou na pohlednicích

Naše obec se postupně dostala na téměř 50 pohlednic. Jejich sbírku si můžete prohlédnout na internetu: <https://velkanv.rajce.idnes.cz>. Najdete zde rovněž sbírku pohlednic s obrazy malířů, kteří se věnovali našemu kraji. Pokud máte doma pohlednici, která ve sbírce ještě není, budu rád, když mi ji na chvíli půjčíte, abych ji mohl ofotografovat a doplnit do sbírky

Luděk Mikáš

Den přesmutný

Před začátkem mše svaté byl Martin Migota vždy na svém místě. Nastrojený vně i uvnitř seděl za varhanama soustředěný, pokojný a oddaný Bohu i lidem ve své službě. Z koncentrace ho na okamžik vytrhla pouze myšlenka na svoje nejbližší a to ve chvíli, když pohledem z kůru vyhlížel svou manželku Anežku, jestli přišla v pořádku do kostela a sedí v lavici na svém obvyklém místě. Ze zákristie zazněl zvonek. Martin Migota odemknul varhany, až to tiše zahučelo a do píšťal počal proudit vzduch, povytáhl rejstříky, položil prsty na klávesnici a nohy na pedály a nebeský nástroj silně rozezněl radostnými tóny na úvod obřadu.

Na závěr mše svaté rozezvučel varhany naplno do mohutného fortissima, což mistrovsky ovládal, a preludoval na oslavu Hospodina tak krásně a mocně, že vlna dojetí rozechvěla duše věřících jako ohromný příboj. Do interpretace neváhal zapojit celá tělo. Ruce mu jezdily po klávesnici shora dolů a zase nahoru, nohy natahoval dalece do stran a vzápětí prudce krčil opírajíc se do pedálů vši silou, celou svou bytostí, celým svým nitrem. A ta pravá hudba zaplavila náš kostel svaté Maří Magdaleny jako nádherná záře,

v níž vnímavý tušil nebeský zdroj a přítomnost Ducha svatého.

Pod záštitou svaté Cecílie, patronky zpěváku a hudebníků, a krále Davida, vyobrazených na vitrajích po obou stranách kůru, hrál to, co cítil. Jeho hudba tryskala přímo ze srdce. Ze srdce, ve kterém se zabydlela touha po službě Bohu i lidem. Tomuto poslání zasvětil Martin Migota celý svůj život. A rozsah jeho služby dosahuje neobvyklých, zcela mimořádných rozměrů a dotýká se doslova každého z nás. 60 let hrál v našem kostele na varhany. Denně byl s nenápadnou samozřejmostí přítomen na mši svaté. V neděli na rani a dříve i na hrubé. Každý svátek. Při slavnosti Božího Těla i jiných procesí řídil zpěvy a předříkával. Podle přání snoubenců hrával na svatbách. Tklivou hudbou, v níž dokázal vyjádřit pláč a melancholii, vyprovázel zesnulé z našeho kostela při přesmutném loučení. Při poslední cestě na veliký hřbitov vedl zpěv žalmu číslo 50 – Miserere, tzn. Smiluj se. Předzpěvoval vždy začátek každého verše a chrámový sbor ho následoval, aby prosili o milosrdenství. Na hřbitově při pohřbívání uváděl zpěv modliteb, např.

*Na dušičky vzpomínejme,
z očiště jim pomáhějme,
budou na nás vzpomínat,
až my budem umírat, umírat.*

Tím zachovával vzácnou, starobylou tradici modlitby.

V kapse nosil malou, kovově lesklou la-dičku, která zněla jako foukací harmonika. Dýchnutím do ní se ozvala dvojice ladících začátečních tónů pro soprán a alt. Tiše vyslovil 2, 3 a sotva znatelným dirigentským gestem dal pokyn ke zpěvu. Velickým kerchovem pak zněla píseň na rozloučenou,

jíž interpretovaly zpěvačky chrámového sboru, aby vyzpívaly, co zbývalo ještě vyslovit, prosbu o smilování, poděkování a naději na opětovné shledání tam v tom krásném, překrásném čase, kde strom žití věčně zelená se.

Martin Migota nechyběl ani na zkouškách chrámového sboru, kde se pravidelně nacvičovaly žalmy, písně ke mši svaté, především pro období Vánoc a Velikonoc. S hrou na varhany ochotně vypomáhal i v jiných farnostech, nejvíce v Kuželově.

Druhým lidem se vždy snažil pomáhat a ke každému se choval přátelsky. Vyznačoval z něho klid a pohoda jako vzácný životní postoj. Jeho vyprávění vynikala vlastní filozofií a moudrostí. Odrážely se v nich zkušenosti z nelehké práce v zemědělství. V 15 letech mu zemřel otec a stal se hlavou rodiny. Za velké štěstí považoval, že na jeho výchově a formování se výrazně podílela babička. Vynikala zbožností a předala mu pevné základy, takže ho nic nezviklalo. Jeho lampa hořela jasným plamenem a oplývala dostatkem oleje. Chtěl konat dobro a na první místo kladl Boha a starost o rodinu. Žil ctnostně, pravdivě a tiše, jak se Bohu líbí.

Když ho krátce před 85. narozeninami navštívil Pán nad životem a smrtí nemocí zlou, neváhal vzít na ramena těžký kříž a statečně nastoupil cestu na Kalvárii. Usiloval o přijetí svátostí, aby se tak připravil na setkání s Bohem Otcem, jehož vůli bezzbytku plnil po celý svůj život, až do poslední hodiny.

Po křížové cestě, již Martin Migota dokončil velké životní dílo i svou pozemskou pouť, na něho čekal mnohem lepší svět – Nový Jeruzalém, o kterém tak často zpíval. Zatím co

on se radoval v Pánu, my jsme v den jeho pohřbu, v den přesmutný, na velickém hřbitově, zaplněném od shora až dolů, smutnili. Plakala doslova celá dědina. Zatím co Martin Migota na sobě zakoušel hojnou odměnu v nebi za vykonaná dobrodíní, my prožívali hořkost z loučení. Svou unavenou tělesnou schránku odložil k věčnému odpočinku tam, kde odpočívají i jeho nejbližší. Nesmrtelná duše společně s energií, kterou horlivě obětoval pro Boha a druhé lidi, neochvějně stoupala přímo do náruče Hospodina, Stvořitele veškerých světů, kde dobří a čistí naleznou podle příslibu Ježíše Krista, našeho Pána, mnoho příbytků, připravených pro člověka. Zatím co my jsme s bolestí v srdci kladli k otevřenému hrobu rodiny Migotovy květy jako své díky a soužili se z náhlého odchodu toho, koho máme rádi, Martin Migota doputoval k cíli a nad sním zbílen vstupoval široce otevřenou branou do Božího království jako vítěz, jak křesťané doufají. Do Nebeského království, které trvá bez konce, na věky věků. Amen.

Napsáno na poděkování Martinovi Migotovi za jeho celoživotní službu.

Vzpomínají farníci.

Tipy na akce v okolí – září 2018

15. 9.	Blatnické vinobraní Blatnice
15. 9.	Den evropského dědictví Uherský Ostroh
15. 9.	Kurz krasopisu a kaligrafie Velká n. V.
15. 9.	Košť gulášů Veselí n. M.
15. 9.	Den otevřených památek Veselí n. M.
16. 9.	Krojovaná pouť na Žerotín Radějov
16. 9.	Podzim na dědině Strážnice
16. 9.	Krteček Strážnice
20. 9.	Houby na náš stůl Louka
20. 9.	Robert Balzar Trio Veselí n. M.
21. - 22. 9.	Podzim pod větrákem Kuželov
22. 9.	Pytlácká stezka Moravský Písek
22. 9.	Burčákové slavnosti Moravský Písek
22. 9.	Hody Nová Lhota
22. 9.	Velká drakiáda Strážnice
22. 9.	Oskorušobraní Travičná
22. 9.	Burčákové odpoledne Vnorovy
22. - 23. 9.	Výstava ovoce a zeleniny Louka
do 23. 9.	Svět kostiček Lega Strážnice
23. - 24. 9.	Výstava zahrádkářů Hrubá Vrbka
28. - 30. 9.	Václavské hody Tasov
29. 9.	Hudecký den Hrubá Vrbka
29. 9.	Sáharé Nová Lhota
29. 9.	Pochod pro zdraví Veselí n. M.
29. - 30. 9.	Výstava modrotisku Strážnice
29. - 30. 9.	Dny otevřených ateliérů JM kraj
do 28. 10.	Krojované panenky Veselí n. M.

Podrobnosti o uvedených akcích i širší nabídku naleznete na adrese www.tic-veseli.cz.

Informace

Redakce zpravodaje uvítá vaše příspěvky nebo návrhy – co vás zajímá, co chcete vědět nebo sdělit občanům. Své připomínky, návrhy či sdělení můžete posílat mailem na adresu zpravodajvelka@centrum.cz nebo poštou na adresu: Kulturní komise, Obecní úřad, 696 74 Velká nad Veličkou. Uzávěrka příštího čísla je **24. listopadu 2018**.

Zpravodaj Obce Velká nad Veličkou 151, IČO 00285447, název zpravodaje: Velický zpravodaj (vychází 4 x ročně), vydání září 2018, ev. číslo periodického tisku: MK ČR E 21709, zpravodaj vydává Obec Velká nad Veličkou. Redakční rada: I. Janošková, L. Mikáč, kontakt: zpravodajvelka@centrum.cz, Sazba a tisk: Tiskárna Brázda, www.TiskarnaBrazda.cz

Historický víkend na kulturním domě ve Velké

Ženský sbor v Turé Lúce